

4 - laborototiya mashg'uloti

Mavzu: Taqdimotlarni ishlab chiqishning instrumental vositalari

Darsning maqsadi: Power Point dasturida turli xil ko'rinishdagi slaydlardan tashkil topgan ko'rgazmali taqdimot materiallarini tayyorlash ko'nikmasini hosil qilish.

Identiv o'quv maqsadlari:

1. Kompyuter prezintatsiyasi tushunchasini ochib bera oladi.
2. Power Pointning foydalanuvchi interfeysini tushuntirib bera oladi.
3. Prezintatsiya yaratish bosqichlarini izohlay oladi.
4. Matn va rasmlar yordamida slaydlar yaratishni bajara oladi.
5. Matn va Fonni formatlashni bajara oladi.
6. Animatsiya va tovushlar yordamida slaydlar yaratishni bajara oladi.

Kerakli jihoz va materiallar: Shaxsiy kompyuter va uning qo'shimcha qurilmalari, ma'ruza matnlari, har xil adabiyotlar, ma'ruza daftarlari.

Qisqacha nazariy qism.

Ma'lumotlarni ko'rgazmali taqdim etish dasturlari universal, imkoniyatlari keng bo'lgan, ko'rgazmali grafika amaliy dasturlari sirasiga kiradi va matn, rasm, chizma, grafiklar, animatsiya effektlari, ovoz, videooraliq va boshqalardan tashkil topgan slaydlarni yaratish imkonini beradi.

POWER POINT prezentatsion (taqdimot) grafikli dasturlar qatoriga kiradi. Slaydlar ketma-ketligidan hosil bo'lgan prezentatsiyani (taqdimotni) kompyuter ekranida, videomonitorlar va katta ekranlarda namoyish qilish mumkin.

Bu dastur bilan ishlashdan avval prezentatsiya, slayd, animatsiya, taqdimot tuzish tushunchalariga izoh beraylik.

PREZENTATSIYA - bu slaydlar va maxsus effektlar to'plami bo'lib, tayyor material, doklad yoki konspekt shaklida bo'lib, uni namoyish etish uchun beriladigan fayl nomi bitta faylda saqlanadi va uni ekranda namoyish qilinadi.

SLAYD - ma'lum bir o'lchamga ega bo'lgan muloqot varaqlari hisoblanadi. Unda biror maqsad bilan yaratilayotgan namoyish elementlari joylanadi, yani prezentatsiyaning alohida kadri bo'lib, ichiga matn va sarlavhalarni, grafik va diagrammalarni olishi mumkin.

ANIMATSIYA - bu slaydlarni namoyish qilish va ko'rsatishda ularni samaradorligini oshiruvchi tovush, rang, matn va harakatlanuvchi effektlar yig'indisidan iborat.

TAQDIMOT TUZISH – slaydlardan iborat prezentatsiya yaratish ularni tahrirlash, ketma-ketligini ko'rish va bezagini berishdir.

Power Point ni Microsoft Office paketi tarkibidagi boshqa dasturlar kabi ishga tushirish va yangi xujjat tashkil qilishning bir necha usullari mavjud, ulardan biri:

- PUSK → ПРОГРАММЫ → MICROSOFT OFFICE → POWERPOINT;
- ishchi ekranda joylashgan POWER POINT piktorgammasi orqali;
- sichqonchanning o'ng tugmasi orqali kontekst menyu: SOZDAT →

DOKUMENT POWER POINT buyrug'i tanlanadi(bu buyruq yordamida POWER POINT dasturiga aloqador yangi xujjat tashkil qilinadi).

Dastur ishini yakunlash OFFICE paketining boshqa ilova dasturlari kabi amalga oshiriladi:

- dastur menyu satrida joylashgan FAYL ustuni VYIXOD buyrug'i yordamida;

- dastur ishchi ekrani yuqori o'ng chegara burchagida joylashgan piktogrammasi yordamida;

- ALT+F4 tugmalari majmui yordamida.

Dastur ishga tushganda uni boshqaruvchi ishchi oynasi hosil bo'ladi. U to'rtta asosiy bo'limdan iborat.

- Master avtosoderjaniya (Avtomundarija ustasi).
- Shablon prezentatsii (Taqdimot qoliplari).
- Pustuyu prezentatsiyu (Bo'sh taqdimot).
- Otkryt prezentatsiyu (Taqdimotlarni ochish).

Dasturning ishchi oynasi 1-rasmda tasvirlangan. Uning tuzilishi: taqdimotning nomi, menyu bo'limlari, uskunalar satri va ishni bajaruvchi asosiy bo'limlar. Asosiy bo'limlar ishchi oynaning o'rtasida joylashgan. Ularning keraklisi tanlanib «Ok» tugmasi bosiladi.

Dasturning ishchi oynasi va uning asosiy elementlarini ko'rib chiqamiz:

Qo'shimcha vositalar panelini bosh menyu satri Servis ustunida joylashgan Nastroyka bo'limi yoki Vid ustunida joylashgan Paneli instrumentov yordamida ekranga joylashtirish mumkin bo'ladi. Dasturga oid parametrlarni o'zgartirish menyu satrining Servis ustuni Parametr bo'limi yordamida amalga oshiriladi.

Ishchi oynadagi mavjud bo'limlarning har biri o'z tashkil etuvchilariga ega. Masalan, yangi taqdimot yaratish kerak bo'lsa, Pustuyu prezentatsiyu (Bo'sh taqdimot) bo'limi tanlanadi. Natijada turli ko'rinishlardagi ishchi oynalar hosil bo'ladi. Keraklisi tanlanib, taqdimot elementlari joylashtiriladi.

POWER POINT dasturi ishga tushgandan so'ng ekranda prezentatsiyalar bilan ishlashda bizga kumak beradigan axborotlarni uz ichiga olgan dasturning boshlang'ich mo'loqot darchasi hosil bo'ladi. Mo'loqot darchasi 4 bo'limdan iborat bo'lib bu bo'limlar quydagilar:

1. Novaya prezentatsiya
2. Iz shablona oformleniya
3. Iz mastera avtosoderjaniya
4. Iz imeyuyemyaya prezentatsii

Novaya prezentatsiya bo'limida 24 maketdan iborat bo'lgan slayd ko'rinishlari joylashgan darcha ochiladi. VYBERITE AVTORAZMETKU bo'limida yangi yaratilgan slayd uchun avtorazmetka aniklash mumkin. Darchaning pastki o'ng tomonida uning kiskacha tasvirnomasi berilgan. AVTORAZMETKA namunasi ustida sichqoncha bosilib keltirilgan slayd maketlaridan kerakli shablon tanlab olinib ishchi ekranga joylashtiriladi va o'rnatilgan slayd ustida kerakli amallar bajarilishi mumkin bo'ladi.

Muloqot darchasidagi ikkinchi bo'limi bo'lib, bu bo'lim muloqot darchasini yoki yangi prezentatsiya hosil qilish uchun FAYL menyusidan SOZDAT buyrug'ini chaqirishga to'g'ri keladi. Iz shablona oformleniya bo'limida shablon ko'rinishida tayyor prezentatsiyalar ro'yxati joylashgan bo'lib, ishlovchi uchun kerakli bo'lgan prezentatsiya shablone tanlanadi va ishga tushiriladi. OBSHIE ustunida oddiy ko'rinishdagi prezentatsiya shablone yoki foydalanuvchi tomonidan yaratilgan prezentatsiya shablonlari ro'yxati joylashgan.

Dizaynu prezentatsiy ustunida bir slayddan iborat bo'lgan prezentatsiya har xil ko'rinishlardagi shablonlari joylashgan. Prezentatsiya ustunida bir nechta slaydlardan iborat bo'lgan prezentatsiya har xil maket shablonlari joylashgan

WEB stranitsa ustunida WEB satrlardan olingan va kompyuter xotirasiga joylashtirilgan prezentatsiya shablonlari ro'yxati keltirilgan.

Kerakli prezentatsiya shablon ko'rinishlari tanlab olinadi va ishchi ekranga joylashtiriladi.

IZ MASTERA AVTOSODERJANIYA Ushbu(Auto content Wizard) bo'limida yangi prezentatsiya yaratish uchun prezentatsiya, uning holati va tipi tanlanadi. Shundan so'ng POWER POINT yaratilgan axborotni ko'rsatishga yordam beradi. MASTER AVTOSODERJANIYA bo'limi ishga tushirilganda Poleznyy sovet nomli mo'loqot darchasi hosil bo'ladi. Bu darchadagi Sleduyushiy tugmachasini bosib navbatdagi maslahatni olish mumkin. "OK" tugmachasini bosish orkali darcha yopiladi. POWER POINTning mo'loqot darchasi yopilgach, prezentatsiya hosil qilishning bir necha usullarini taklif kiladi: MASTER AVTOSODERJANIYA ni qo'llab prezentatsiya nomi tanlanadi yoki bo'sh prezentatsiya yaratiladi. Undan tashqari biz amaldagi prezentatsiya faylini ochish imkoniyatiga ega bo'lamiz.

Agar biz har xil ma'ruzalar va reklama namunalarini tayyorlash ishida tajribasizlik kilsak, u holda MASTER AVTOSODERJANIYadan foydalangan ma'qul, ya'ni mos tugmani tanlab, OK tugmachasi bosiladi.

Natijada ekranda ketma - ket oltita muloqot darchalari paydo bo'ladi. Ulardan biz prezentatsiyamiz asosiy tavsifnomalari uchun foydalanishimiz mumkin. MASTER AVTOSODERJANIYA navbatdagi muloqot darchasiga o'tish uchun «DALEE» tugmachasi bosiladi - oldingi darchaga o'tish uchun esa Nazad tugmachasi bosiladi.

OTKRBIT prezentatsiyu bo'limi orkali kompyuter xotirasida mavjud bo'lgan va ishlovchi uchun kerakli bo'lgan hujjat tanlanadi va ishga tushiriladi.

POWER POINTDA YA'NGI PREZENTATSIYA YARATISH VA YARATILGAN PREZENTATSIYANI XOTIRAGA KIRITISH. Dastur yuklangan holatda yangi hujjat, ya'ni prezentatsiyani bir necha xil usulda yaratish mumkin. Bulardan: ishchi ekranda joylashgan menyu satri fayl ustunidagi Sozdat bo'limi yordamida prezentatsiya shablonlaridan kerakli shablonni tanlab shu shablona asoslanib kerakli slayd maketini tanlab olish va ekranga joylashtirish mumkin.

Ishchi ekran vositalar panelidagi Sozdat tugmasi yordamida 24 maketdan iborat bo'lgan slayd maketlaridan kerakli slayd tanlab olinadi va ekranga joylashtiriladi.

Sozdat tugmasi yordamida o'rnatilgan slayd fonsiz oq ko'rinishda bo'lib, kerak bo'lgan holatda ushbu slaydga fon o'rnatish slayd maketini o'zgartirish mumkin.

Yaratilgan prezentatsiyani xotiraga kiritish uchun menyu satri Fayl ustunida joylashgan Soxranit kak bo'limi yordamida amalga oshirish mumkin.

Slaydga matn kiritish matn piktogrammasi ishga tushgan holatda klaviatura orkali to'g'ridan to'g'ri terish orqali kiritiladi.

Matn bilan to'ldiriladigan maydon quyidagi rasmda siz o'zgartirishingiz kerak bo'lgan namunaviy matn ko'rsatilgan.

Matn kiritish uchun bu maydonlardan biri ustida sichqoncha tugmasini bosiladi. Klaviatura orkali to'g'ridan to'g'ri matn terib kiritiladi. Oxirida esa matnning kiritilganligiga amin bo'lish uchun maydonning tashqaridagi istalgan joyida sichqoncha tugmasini bosib tekshiriladi.

Kiritilgan matni tahrirlash va har xil taxrirlash elementlarini qo'llash mumkin bo'ladi. Masalan:

1. Shrift yoki uning o'lchamini o'zgartirish;
2. Shrift chizish yoki maxsus effekt qo'llash;
3. Rangini o'zgartirish;
4. Matni tekislash;
5. Satrlar orasining intervalini berish.

Satrlar orasi intervalini o'zgartirish uchun eng avval kerakli matn ochiladi, uning kerakli kismi tanlanadi. **FORMAT** (Format) menyusiga kirib, **INTERVAL** (Line spacing) buyrug'i bosiladi. Keyin esa quyidagi 1-3 bo'limlardan keraklisini bajarish mumkin bo'ladi.

Slayd maketlaridan foydalangan holda jadval yaratish uchun Pustaya prezentatsiya bo'limi ishga tushiriladi va mavjud bo'lgan slayd maketlari ichidan jadval maketi tanlanadi. Maket tanlab olingandan so'ng, **OK** tugmasi bosilib ishchi ekranga joylashtiriladi.

Sichqonchani chap tugmasi jadval maydoni ustiga olib borilib bosiladi. Ekranda hosil bo'lgan oynada kerakli ustun va kerakli kator sonlari berilib, **OK** tugmasi yordamida ishchi ekranga joylashtiriladi. Jadvalga ma'lumotlarni kiritish boshqa ilova dasturlardagi kabi amalga oshiriladi.

Jadvalga kerakli ma'lumotlar kiritilgandan so'ng, ma'lumotlarga (sonli ma'lumotlarga) asoslangan holatda diagramma tuzish mumkin bo'ladi. Diagrammani o'rnatish uchun slayd maketlari orasida mavjud bo'lgan diagramma maketi tanlanadi va o'rnatiladi.

Topshiriqlar:

1. Grafik paket POWER POINT dasturini ishga tushiring va slaydlar yarating.
2. Berilgan prezentatsiyalarning birin tanlang va shuning negizida o'zingizning prezentatsiyangizni tashkil eting.
3. Prezentatsiyaga mavzu bering: - masalan «Samaya luchshaya prezentatsiya laboratornyx rabot». Prezentatsiya kamida 12-15 slaydlardan iborat bo'lishi kerak. Birinchi slaydning zagolovkasida o'zingizning familiyaning va ismingizdi terib kiriting Kolontitulda - guruh nomeri, mutaxassisligi berilishi zarur. Shuningdek fanning nomi va o'qituvchining familiyasi berilishi kerak.
4. Barcha slaydlarning dizaynlarini o'zgartirishga harakat eting. Daslab birinchi slaydning dizaynini o'zgartiring.
5. Prezentatsiyani disk C: dagi ma'lum bir katalogga oddiy formatta -*.ppt va format - *.pps da saqlang. Fayllarning razmerlaridagi farqqa e'tibor bering.
6. Slaydlardan birin *.GIF formatda, so'ngra *.JPEG va *.BMP kengaytmalarida saqlang. Fayllarning razmerlaridagi farqni ko'ratib tushunchalarbering.
7. Prezentatsiyani WEB-betleri formatida saqlang. Natijada qanday fayl foyda bo'lishini ko'rsatib bering.
8. Tuzilgan va tashkil etilgan prezentatsiya slaydlariga animatsiya bering.

Nazorat savollari

1. Power Point da faylni xotiraga yozib qo'yish qanday amalga oshiriladi?
2. Power Point yordamida mavjud faylni ochish qanday amalga oshiriladi?
3. Power Point da WordArt obyekt dasturi nima vazifani bajaradi?

4. Power Point da slaydlarni to'la ekranda namoyish qilish qanday amalga oshiriladi?

5. Power Point da animatsiyani sozlash qanday amalga oshiriladi?

Adabiyotlar:

1. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalar va tizimlar. O'quv qo'llanma. Dadabayeva R.A., Nasridinova Sh.T., Shoaxmedova N.X., Ibragimova L.T., Ermatov Sh.. -T.: "Sano- standart" nashriyoti. 2017-552 bet.
2. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. O'quv qo'llanma. Kenjabayev A.T., Ikramov M.M., Allanazarov A.SH., O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati. 2017-408 b.
3. M.Aripov va boshqalar, Axborot texnologiyalari, O'quv qo'llanma, Toshkent: Noshir, 2009. 368 b.